DANDERYDS KOMMUN

Yttrande

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Datum: 2026-02-26
Diarienummer: M-2025-882

Kommunstyrelsen

Remissvar avseende Motion om att upprätta en plan för hur skarven på Värta Öarna ska förvaltas

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har beretts möjlighet att yttra sig till Kommunstyrelsen avseende en motion som har väckts av Erik Skogslund (C), Siv Sahlström (C) med flera. Motionen föreslår att kommunen ska ta fram en förvaltningsplan för skarv inom det kommunala naturreservatet Öarna i Stora Värtan.

Öarna i Stora Värtan är ett kommunalt beslutat (TN 1999/0237, 2001-03-01) naturreservat som bildades med syftet att bevara och utveckla fågellivet och ett i övrigt rikt djur- och växtliv. Vid bildandet av naturreservat beslutade även kommunen att införa fågelskyddsområde på öarna Svanäsholmen, Västerskär och Råholmen. Detta medför ett tillträdesförbud för dessa öar som råder under häckningsperioden mellan 1 april och 31 juli.

Reservatsföreskrifter lyfter att området har ”ett rikt fågelliv med bl.a. hägerkoloni, grågås, vitkindad gås, snatterand och ibland fiskgjuse”[1]. På ön Västerskär har det under det senaste decenniet uppstått en ökad mängd Storskarv (*Phalacrocorax carbo*). Skarvkolonins utbredning på Västerskär är utbredd och präglar den övriga faunan och floran på ön.

Storskarven är historiskt sett naturligt förekommande i Nordeuropa som har haft en expansiv populationsökning de senaste decennierna[2]. Skarvens expansiva populationsökning har av många framhållits som problematiskt då skarvkolonier kan konkurrera mot andra

[1] TN 1999/0237, 2001-03-01. Naturreservat Öarna i Värtan, s. 6. https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/besoksmal/naturreservat/oarna-i-stora-vartan.html?sv.target=12.382c024b1800285d5863a89d&sv.12.382c024b1800285d5863a89d.route=/&searchString=&counties=&municipalities=&reserveTypes=&natureTypes=&accessibility=&facilities=&sort=none

[2] Beike, M. (2014). Phalacrocorax carbo sinensis in Europe – indigenous or introduced? Ornis Fennica 91: 48–56.

fågelarter och prägla floran på de platser som de uppehåller sig på[3]. Främst har skarvens populationstillväxt problematiserats utifrån den lokala påverkans på fiskbestånd. Med anledning av detta har Naturvårdsverkets en nationell förvaltningsplan som syftar till att minska skarvpopulationen i Sverige[4].

Förvaltningen av storskarv är ett regionalt ansvar. Länsstyrelserna ansvarar för att beslut om förvaltningsåtgärder och skyddsjakt utformas i enlighet med gällande förordningar och vägledningar samt att det ställs krav på rapportering. Det finns inte ett mandat att ta fram en förvaltningsplan på kommunal nivå.

I Länsstyrelsens förvaltningsplan för skarv i Stockholms län[5] sätts målet för minskning av skarvbestånd. Målet följs upp genom årliga inventeringar som används i underlag i skyddsjakten. Det är länsstyrelserna som beslutar om skyddsjakt på storskarv efter ansökan eller på länsstyrelsens egna initiativ. Kommunen har inte mandat att besluta om skyddsjakt eller andra dispens för jakt på storskarv[6,7]enligt 14 § artskyddsförordningen.

De aspekter av skyddsjakten som faller under kommunens försorg berörs inte direkt av Länsstyrelsens förvaltningsplan. Skyddsjakt av skarv, samordning samt handläggning av dispensärenden hanteras redan idag som en del av kommunens uppdrag.

Skyddsjakt av skarvkolonin har historiskt sett utförts av Danderyds viltvårdskommitté. Danderyds viltvårdskommitté utför viltvård och avskjutning i kommunen på uppdrag av kommunen. Rapportering av kommitténs verksamhet rapporteras till kommunens

---

[3] Lundström, K., Ovegård, M., Karlsson, M., Bergström, U., Lövgren, J., Sandström, A., Sjöberg, N., Sundblad, G., Säterberg, T., Wennhage, H., Östman, Ö. (2024). Storskavens (Phalacrocorax carbo) ekologi, roll i ekosystemet och effekter på fiskpopulationer; En sammanställning av kunskap och kunskapsbehov. Aqua reports 2024:9. Lysekil: Institutionen för akvatiska resurser.

[4] Naturvårdsverket. (2023). Nationell förvaltningsplan för storskarv 2023. https://www.naturvardsverket.se/4ade7d/globalassets/amnen/jakt-och-vilt/dokument/nationell-forvaltningsplan-for-storskarv-2023.pdf

[5] Länsstyrelsen Stockholm. (2020). Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län. (Rapport 2020:9). https://www.lansstyrelsen.se/download/18.1b1d393819324610c374870f/1732515859978/F%C3%B6rvaltningsplan%20f%C3%B6r%20skarv%20i%20Stockholms%20l%C3%A4n.pdf

[6] 14 § artskyddsförordning (2007:847)

[7] 29 § jaktförordning (1987:905)

viltvårdssamordnare.[8] 2026 kommer skyddsjakt på storskarvskolonin utföras av Stockholms läns fiskarförbund i samarbete med Danderyds viltvårdskommitté.[9] Då skarvkolonin i Danderyds kommun ligger inom naturreservat och fågelskyddsområde Öarna i Stora Värtan är skyddsjakt på Västerskär betingat med en dispensansökan från kommunens reservatsföreskrifter. Dispensansökningar hanteras av miljö- och stadsbyggnadsnämnden inom ramen för nämndens tillsynsuppdrag enligt miljöbalken. I den mån kommunens uppdrag sammanfaller med förvaltningen av skarv kan kommunen arbeta för att säkerställa en effektiv och rättssäker förvaltning. I den mån kommunala politiker eller medborgare önskar mer insyn i den lokala viltvårdsförvaltningen och beslutsprocesser finns det förutsättningar för att utöka informationsinsatser utan ta fram en ny förvaltningsplan.

Motionen anför att en förvaltningsplan för skarven behövs för att skydda naturreservatets naturvärden. Naturreservatet och fågelskyddsområdet på Västerskär och tillhörande öar är framtaget med syfte att skydda fågellivet på öarna. Även om fågelskyddsområdet inte togs fram med syfte att bevara skarven är deras upprätthållande på öarna inte oförenligt med naturreservatets syfte. Naturvårdsverket framhåller att skarven är naturligt förekommande och inte ska betraktas eller hanteras som en invasiv art, ”Skarv är inte en invasiv främmande art vilket medför att EU:s naturvårdsdirektiv ska följas fullt ut”.[10] Detta är centralt då förvaltningsplanen ämnar bevara skarvens gynnsamma bevarandestatus. Den skyddsjakt som bedrivs utgår från att skarven är livskraftig och fortsatt ska vara det.[11] Att fördriva eller utrota skarvkolonin på Västerskär är alltså oförenligt med den regionala förvaltningsplanens syfte och mål.

[8] Danderyds kommun. (2025-03-05). Viltvård och skyddsjakt [besökt 2026-02-13]. https://www.danderyd.se/bygga-bo-och-miljo/miljo/djur/viltvard-och-skyddsjakt/

[9] Se Miljö-och stadsbyggnadsnämndens ärende M-2025-819

[10] Naturvårdsverket. (2013). Nationell förvaltningsplan för skarv 2014, s. 7. https://www.naturvardsverket.se/49b527/globalassets/amnen/jakt-och-vilt/dokument/skarv-nationell-forvaltningsplan.pdf

[11] Naturvårdsverket, 2023.

Bedömning

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden anser att det saknas legitima skäl för kommunen att ta fram en förvaltningsplan på kommunal nivå. Kommunen har inte mandat att besluta om en skarvförvaltning som avviker från den regionala förvaltningen. Att ta fram en förvaltningsplan som på alla sätt speglar de mål framtagna av Länsstyrelsen har inte något syfte då verkställandet av förvaltningsplanen redan sker genom kommunens berörda aktörer. Slutligen är en eventuell fördrivning, eller utrotning av storskarv på Västerskär inte förenligt med naturreservatet och fågelskyddets syfte.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden avstyrker förslaget att upprätta en kommunal förvaltningsplan för Storskarv på Värta Öarna.

För miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Claës Breitholtz
Miljö- och stadsbyggnadsnämndens ordförande

Expedieras
Kommunstyrelsen